ATTORNEY GENERAL'S OFFICE
INITIALS: _____ DATE: 19/11/24
☑ File ☑ Website
☐ Database ☐ Social Media
☑ Email internal ☐ _____

'I HE FAKAMAAU'ANGA POLISI 'O TONGA
FAKAMAAU'ANGA HIA
FAI'ANGA LESISITA NUKU'ALOFA

C/No. EC 11/24

'I HE VAHA'A 'O E: Rex

- Talatalaaki

MO: Sati'o Matakaiongo 'o Kolofo'ou

- Faka'iloa

NA'E FAI 'ENI 'E FAKAMAAU KAUFUSI

Fakafofonga ma'ae talatalaaki: Tamo'ua
Fakafofonga ma'ae Faka'iloa : Self Represented

TU'UTU'UNI

Ko e hopo ni 'oku faka'iloa ai 'a e faka'iloa ki he ma'u mo ha ni'ihi kehe ha faito'o ta'e fakalao maumau ai 'a e kupu 4 (1)(a), (ii) 'o e Lao ki he faito'o ta'efakalao 'a ia 'i ho'o 'ilo pau pea 'ikai ha'o 'uhinga fakalao kae ma'u koe mo e faito'o ta'e fakalao kalasi B ko e Cannabis fe'unga hono mamafa mo e 43.07 'o e kalami.

Ko e kupu 4 (1)(a), (ii) 'o e Lao ki he faito'o ta'efakalao 'oku pehe

Ma'u, ngaohi, ngoue'i, ngaue'aki mo 'oatu ta'efakalao8

Ka 'i ai ha taha te ne 'i he 'ilo pau 'o 'ikai ha 'uhinga fakalao, kuo pau ko ia te ne fakamo'oni'i, 'oku'ne —

(a) ma'u, ngaohi, ngoue'i, ngaue'aki pe tufaki ha faito'o ta'efakalao; pe

(ii) 'i he'ene fekau'aki mo ha faito'o Fa'ahinga B 'i ha lahi 'oku kalami 'e 28 pe lahi hake, ki ha mo'ua pa'anga 'oku 'ikai lahi hake 'i he $50,000 pe ngaue popula ki ha vaha'a taimi 'oku 'ikai laka hake 'i he ta'u 'e 7 pe fakatou'osi; 10

Na'e tali tonuhia 'a e faka'iloa pea ui ai 'e he talatalaaki 'ene kau fakamo'oni 'e toko 7 pea ui 'e he faka'iloa 'ene fakamo'oni 'e toko ua.

Na'e fakamatala 'a e Police Constable Uatahausi Tomu 'i he 'aho 2/4/24 na'a nau ngaue atu ai kia Niu Fifita mo 'Otusia Kaufusi ke check 'ena curfew, 'o nau fakatokanga'i atu ai 'a e car 'oku

RECEIVED 19-11-24

'i ai 'a e faka'iloa ko ia tokotaha pe.'Oku kau he tokotaha 'oku mau taketi'i he va'a Drug. Na'a ne fakatokanga'i atu 'oku hili 'a e nima 'e taha 'o e faka'iloa 'i he 'ulu 'o e sea pasese mu'a 'oku ne puke 'a e milemila pelesitiki lanu 'uli'uli. pea 'oku feinga ke toitoi 'ae milemila he 'ulu 'o e sea 'o e pasese mu'a. . Ka 'oku kei hili pe hono nima he 'ulu 'o e sea mu'a fakataha mo e milemila 'uli'uli. Na'a ku ui leva kia Police Constable 'Ilaisa Feinga ke takai hake 'o to'o 'a e milemila ka ne hanga 'e ia 'o handcuff hono nima pea ne talaange ki he faka'iloa ko hono detain pe ia 'o'ona pea fakahoko mai 'e Feinga ko e milemila 'oku 'i loto ai 'a e milemila 'oku 'i ai 'a e cannabis pea mo e ngaahi fo'i pack cannabis pea fakahoko mai 'e he taki ngaue keu hoko atu hono search 'o e me'alele. Na'a ne kamata he milemila 'uli'uli na'e puke 'e he nima 'o e faka'iloa 'o ne 'ilo ai 'a e pack lahi 'e taha 'oku fa'o 'i loto 'a e Ia'i cannabis mo e pack iiki 'e 75 'oku fa'o ai 'a e la'i cannabis, pea fakahoko atu ki he faka'iloa 'e he taki ngaue, kau hoko atu au, 'ou 'ilo ai he kaumatapa 'a e Cash na'e 'ikai kene 'ilo hono lahi, pea hoko atu 'ene search ki he dashboard 'o e me'alele 'o 'ilo ai 'a e cash ka na'e 'ikai tene 'ilo hono lahi, pea hoko atu 'ene search ki he sea mui 'o ne 'ilo ai 'a e momomomo'i cannabis he sea mui he faka'uli.

Na'e 'i ai 'a 'Inisipekita Malolo Vi, Sgt Leveni, 'Otuhouma mo Feinga. Ko 'Otuhouma na'a ne hiki 'a e search list, Na'e 'omai mo e tokotaha na'a ne hiki 'a e diary of action ka 'oku 'ikai kene manatu'i, mo 'Ofa Tupou ko ia na'a ne fai 'a e faita lolotonga 'a e search. Ko e peesi 3 A & B 'o e Production ko e milemila 'uli'uli ia. Ko e peesi 4 ko e dashboard ia na'e ma'u ai 'a e pa'anga pea ko au 'oku ou puke 'a e pa'anga. Ko e peesi 5A ko hono 'a'au mai ia 'o e milemila, ko e 5B ko hono layout ia mo hono faitaa'i pea ko e faka'iloa 'oku ta'utu he tafa'aki. Ko e peesi 6A & B ko hono fokotu'utu'u ia 'i he sea mu'a.

'I hono fehu'i fakafihi, Na'a ke 'eke mai pe ko e milemila 'a hai? Na'e 'ikai keu 'eke atu ko e me'a ia 'a e taki ngaue. 'Oku ke fakapapau'i ko e me'a 'a'aku? 'Oku ou fakapapau'i he na'a ku 'alu atu oku ke lolotonga puke e milemila 'e ho nima. Na'a ke 'eke mai pe 'oku 'i ai ha'aku 'ilo ki loto ki he milemila? Hange ko 'eku talaatu 'anenai 'oku 'i ai 'a e taki ngaue ko ia ia tene fai 'a e fehu'i ko ia. Tomu 'oku ou manatu lelei ki he 'aho ko ia na'a ke 'eke mai pe 'oku ou 'ilo ki he me'a 'i loto? Ko e ha keu 'eke atu ai 'oku mau sio kotoa ki he milemila 'uli'uli 'oku fa'o ai 'a e 'u pack cannabis 'i loto. Na'a ke 'eke mai peau talaatu 'oku 'ikai keu 'ilo. Sea 'oku 'ikai ha'aku manatu ki ha'aku 'eke pehe. Na'a mau 'alu atu ko koe tokotaha pe, na'e 'ikai ke 'i ai 'a 'Ana ia ka na'e toki lue mai 'a 'An ia 'o ui mai ko e me'a ia 'a'ana.

Na'e fakamatala 'a 'Ilaisa Feinga. Na'e fakahoko ange kene tataki 'a hono vakai'i 'o e curfew 'a 'Otusia 'i Popua, pea nau o atu 'oku tau ai 'a e me'alele, ko Sati'o na'e 'i ai, pea ui mai keu takai ki he tafa'aki 'e taha 'oku 'i ai 'a e pasese. Pea ko 'ene takai mai ko ia ki he tafa'aki pasese 'o fakaava mai e matapa pasese 'o ne sio mai ki mui 'oku mono mai 'a e nima 'o Satio 'oku ne kei puke 'a e milemila 'uli'uli, peau fakahoko ange ke to'o mai 'ae milemila ki mu'a pea ne to'o mai leva ki mu'a ki he funga sea mu'a peau fakaava hake 'ou sio ki he ngaahi pack cannabis 'oku fa'o he milemila. pea fakahoko mai 'e Vi keu tataki, peau 'eke pe 'oku 'i ai ha'ane 'ilo ki he me'a ko 'eni? Na'a ne talamai 'oku 'ikai ha'ane 'ilo ki he me'a ko 'eni? pea 'omai 'a 'Ana peau 'eke ki ai 'a e me'a tatau pea pehe 'e 'Ana, ko e me'a ia 'a'ana he milemila peau fakaha faka'ilo

ai pe kinaua na'e 'i ai 'a e la'i 'akau he sea mui pea admit pe 'e 'Ana ko 'ene me'a. Na'e fakahoko ki ai 'ene totonu. Pea ko 'Otuhouma na'a ne hiki 'a e search list.

Na'e fakamatala 'a 'Ofa 'Elisi Tupou ko e mahina 'eni 'e 9 'ene ngaue 'i he Drug Squared. Na'e fakahoko ange ki ai kene fakahoko 'a hono faitaa'i 'o e me'a na'e hoko 'o hange ko ia 'oku ha'i he peesi 3-6.

Na'e fakamatala 'a Emily 'Otuhouma na'e fakahoko ange kene tokanga'i 'a e Exhibits pea na'a ku hiki mo tokanga'i. Ko e me'a 'eni na'e hoko 'i he 'api nofo'anga 'i Popua. Ko e Peesi 1 ko e Drug Movement exhibit ki he tokotaha 'oku ne tauhi 'a ia na'e lekooti 'e Pousima 'o hange ko ia 'oku ha 'i he exhiubit P7. Ko e P9 Ko e Drug Exhibit movement ko au ia na'a ku hiki.

Na'e fakamatala 'a Carsten Leveni ko e ta'u 'eni 'e 19 'ene ngaue ki hono sivi 'o e faito'o kona tapu. Na'e 'oange 'e 'Otuhouma 'o ne fua mo sivi pe ko e faito'o kona tapu pe 'ikai he 'aho 3/4/24 Vakai ki he peesi 9 Ko e Peesi 11-13 ko e sivi ia palakalafi 4-11 ko hono handover mai ia 'o fakapapau'i ko e cannabis.

Na'e tapuni ai 'a e talatalaaki

Na'e fakamatala 'a Sati'o Makakaiongo na'a ne uta atu 'a 'Ana Fifita mei Fasi ke 'ave ki Popua. Na'e heka mai mo 'ene kato kulokula mo e milemila pea ma a'u atu ki Popua 'oku 'i ai 'a e falekoloa he ve'ehala pea hifo ia kae tuku 'a e milemila mo e telefoni he car pea talaange ke 'alu ki honau 'api 'o tali ai. Mahalo na'e 'ikai lava ha miniti 'e 5 peau ala atu 'o to'o mai 'a e milemila 'o kamata 'ai keu vete keu sio ki loto pe ko e ha, mo e a'u mai 'a e kau polisi 'o puke au pea talamai 'e Tomu ko e polisi ia, taimi si'i mo e a'u mai 'a 'Ana 'o ui mai ki he kau polisi ke tukuange au 'oku 'ikai ko e milemila 'uli'uli 'a'aku ko e milemila 'uli'uli ia 'a'ana, ko e uite 'oku 'i loto. 'Oku ui 'a e cannabis ko e uite he ko hono ui ia 'e he kau Mexico 'a e cannabis ko e uite pea puke kimaua 'o 'omai ki 'Api polisi.

'I hono fehu'i fakafihi na'e 'eke ki ai pe 'oku anga fefe 'ene fie'ilo na'e puke 'e hono hima 'a e milemila 'o hili ia he 'ulu 'o e pasese mu'a? Ko ho'o feinga ke fufu meia Tomu. Na'e 'ikai ke 'i ai 'a 'Ana ka na'a ku pehe ko 'Ana.

Na'e fakamatala 'a 'Ana Fifita Ko e koloa na'e ma'u he car 'a Sati'o ko e uite 'a'ana. Na'a ne lue mai mei Fanga 'o ne a'u mai ki Fasi 'o ne kole ai ke tuku ki Popua. Pea ne talaange ke 'alu 'o tali mai mei 'api kae 'alu ki falekoloa, pea ko 'ene lue atu ki honau 'api, 'oku lolotonga puke mai 'a Sati'o peau kole ange ke tukuange a Sati'o ko e uite kotoa ia 'a'ana.

'I hono fehu'i fakafihi na'a ne pehe ko e uite ko e cannabis 'oku ou 'ilo ko e faito'o ta'efakalao. Na'e 'ikai 'ilo 'e Sati'o 'a e me'a na'a ku heka hake mo ia. Ko e vamama'o 'o e falekoloa mo homau 'api ko e mita 'e 50. Na'a ku fakahinohino ange homau 'api pea 'oku 'ikai keu maheni mo Sati'o ka na'a ku ta'ofi pe 'e au he hala.

'I he vakai 'a e fakamaau'anga na'e pehe 'e Uatahausi Tomu na'e 'alu atu

1. ʻI he ʻaho 2/4/24 naʻe ʻalu ai ha kau Polisi ki Popua ke vakaiʻi ʻa e curfew ʻa Niu Fifita mo ʻOtusia Kaufusi

2. Naʻa nau ʻalu atu koi a ʻoku tau ai ʻa e car ʻa e fakaʻiloa koi a tokotaha pe naʻe ʻi ai.

3. Naʻe ʻalu atu ki ai ʻa Uatahausi Tomu ʻo ne fakatokangaʻi atu ʻoku hili ʻa e nima ʻe taha ʻo e fakaʻiloa ʻi he ʻulu ʻo e sea ʻo e pasese muʻa ʻoku ne puke ʻa e milemila pelesitiki lanu ʻuliʻuli, pea hange ʻoku feinga ke toitoi meia au.

4. Naʻa ne ui leva ʻe Uatahausi Tomu ʻa Police Constable ʻIlaisa Feinga ke takai hake ʻo toʻo ʻa e milemila ka ne hanga ʻe ia ʻo handcuff hono nima pea ne talaange pe ki he fakaʻiloa ko hono detain pe ia ʻoʻona.

5. Naʻe pehe ʻe Police Constable ʻIlaisa Feinga naʻe ui mai keu takai ki he tafaʻaki ʻoku ʻi ai ʻa e pasese ʻo toʻo ʻa e milemila, pea ne haʻu ai ʻo ne fakaava mai ʻa e matapa ʻoku mono mai ʻa e milemila ʻuliʻuli naʻe puke ʻe hono nima ʻo e fakaʻiloa peau toʻo ʻa e milemila ʻo hili pe he funga sea ʻo e pasese muʻa. Pea u fakaava hake ko e ngaahi pack cannabis ʻoku faʻo ʻi loto pea fakahoko mai ʻe Vi keu tataki,

6. Naʻe fakahoko ange ʻe Feinga ko e milemila ʻoku ʻi loto ai ʻa e milemila ʻoku ʻi ai ʻa e cannabis pea mo e ngaahi foʻi pack cannabis

7. Naʻe talaange ʻe he taki ngaue ke hoko atu ʻa e search pea naʻa ne kamata pe he milemila ʻuiʻului naʻe puke ʻe he nima ʻo e fakaʻiloa ʻo ne ʻilo ai ʻa e pack lahi ʻe taha ʻoku faʻo ʻi loto ʻa e laʻi cannabis mo e pack iiki ʻe 75 ʻoku faʻo ai ʻa e laʻi cannabis, pea fakahoko atu leva ki he fakaʻiloa ʻe he taki ngaue,

8. Naʻe hoko atu ʻa e search ia ʻa Uatahausi Tomu.

9. ʻOfa Tupou ko e ʻofisa ia naʻa ne fai ʻa e faita lolotonga ʻa hono fakahoko ʻo e search. Ko e peesi 3 A & B ʻo e Production ko e milemila ʻuliʻuli ʻa. Ko e peesi 4 ko e dashboard is naʻe maʻu ai ʻa e paʻanga pea ko Uatahausi Tomu ʻoku ou puke ʻa e paʻanga. Ko e peesi 5A ko hono ʻaʻau mai ia ʻo e milemila, ko e 5B ko hono layout ia ʻi hono faitaaʻi pea ko e fakaʻiloa ʻoku taʻutu he tafaʻaki. Ko e peesi 6A & B ko hono fokotuʻutuʻu ia ʻi he sea muʻa.

10. Naʻe pehe ʻe he fakaʻiloa naʻe talaange ke ʻalu ki honau ʻapi ʻo tali ai. Mahalo naʻe ʻikai lava ha miniti ʻe 5 pea neʻ ala atu ʻo toʻo mai ʻa e milemila ʻo kamata ʻai keu vete keu sio

ki loto pe ko e ha, mo e a'u mai 'a e kau polisi 'o puke au pea talamai 'e Tomu ko e polisi ia, taimi si'i mo e a'u mai 'a 'Ana 'o ui mai ki he kau polisi ke tukuange au 'oku 'ikai ko e milemila 'uli'uli 'a'aku ko e milemila 'uli'uli ia 'a'ana, ko e uite 'oku 'i loto.

Discussion

11. Ko e pehe ko ia 'e he faka'iloa na'e ala atu 'o to'o mai 'a e milemila 'o kamata 'ai kene vete ke sio ki loto pe ko e ha, mo e a'u mai 'a e kau polisi 'o puke ia. 'Oku kehekehe 'aupito ia mo e fakamatala 'a Uatahausi Tomu na'a ne pehe 'e ia na'e 'alu atu 'o ne fakatokanga'i atu 'oku hili 'a e nima 'e taha 'o e faka'iloa 'i he 'ulu 'o e sea 'o e pasese mu'a, pea 'oku feinga ke toitoi 'ae milemila he 'ulu 'o e sea 'o e pasese mu'a.

12. 'Oku poupoui 'a e fakamatala 'a Uatahausi Tomu 'e he fakamatala 'a Police Constable 'Ilaisa Feinga, Na'e talaange 'e Tomu ke takai hake ki he sea pasese mu'a. Pea ko 'ene takai mai ko ia ki he tafa'aki pasese 'o fakaava mai e matapa pasese 'o ne sio mai ki mui 'oku mono mai 'a e nima 'o Satio 'oku ne kei puke 'a e milemila 'uli'uli, peau fakahoko ange ke to'o mai 'ae milemila ki mu'a pea ne to'o mai leva ki mu'a ki he funga sea mu'a pea ne fakaava hake 'o ne sio ki he ngaahi pack cannabis 'oku fa'o he milemila.

13. Na'e 'ikai fakakikihi'i 'e he faka'iloa na'e hili hono nima 'e taha 'i he 'ulu 'o e sea 'o e pasese mu'a 'oku ne puke 'a e milemila pelesitiki lanu 'uli'uli

14. Na'e 'ikai fakakikihi'i 'e he faka'iloa 'a e lau 'a Uatahausi Tomu na'e feinga ke toitoi 'ae milemila he 'ulu 'o e sea 'o e pasese mu'a.

15. Na'e pehe 'e Police Constable 'Ilaisa Feinga . na'a ne fakaava hake ko e ngaahi pack cannabis 'oku fa'o 'i loto.

16. 'Oku tui 'a e fakamaau'anga na'e 'ilo 'e he faka'iloa ko e cannabis pea ne puke ai 'a e milemila 'e hono nima 'o hili he 'ulu 'o e sea 'o e pasese mu'a.

17. Na'a ne 'ilo koe cannabis ko e me'a ia na'a ne feinga ai ke toitoi 'ae milemila he 'ulu 'o e sea 'o e pasese mu'a, he kapau na'e 'ikai kene 'ilo ko e cannabis he 'ikai feinga ia ke toitoi 'ae milemila he 'ulu 'o e sea 'o e pasese mu'a.

18. Na'a ne ma'u he na'e puke 'e he nima 'o e faka'iloa 'a e milemila 'uli'uli, pea na'a ne 'ilo ko e cannabis pea ne feing ai ke fakatoitoi'i mei he Polisi

Ko ia 'oku ou tu'utu'uini heni 'oku halaia 'a e faka'iloa

Na'e fai 'eni 'i he 'aho 19 'o e mahina ko Novema 2024

FAKAMAAU

KINGDOM OF TONGA
MAGISTRATES COURT